

Mateřská škola Brno, Vackova 70, příspěvková organizace

Tel: 776 606 687, E-mail: ms_vackova@volny.cz IČ: 449 927 85

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„Jen si děti všimněte, jak je krásně na světě“

Název školního vzdělávacího programu: Jen si děti všimněte, jak je krásně na světě

Škola: Mateřská škola Brno, Vackova70, příspěvková organizace

Ředitelka školy: Ing. Magdalena Sladkovská

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2023

Školní vzdělávací program byl zapsán pod č. j. 150/2021

Projednáno s pedagogickou radou dne: 31. 8. 2021

.....

Ing. Magdalena Sladkovská, ředitelka školy

razítko školy

OBSAH

1.	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE.....	3
2.	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	3
3.	PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
3.1	Věcné podmínky.....	4
3.2	Životospráva.....	4
3.3	Psychosociální podmínky	5
3.4	Organizace.....	6
3.5	Řízení mateřské školy.....	6
3.6	Personální a pedagogické zajištění.....	6
3.7	Spoluúčast rodičů	7
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).....	7
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	7
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	8
4.	ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	8
5.	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	10
5.1	Metody a formy práce.....	10
5.2	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	11
5.3	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	11
6.	VZDĚLÁVACÍ OBSAH	12
6.1	INTEGROVANÝ BLOK 1.: VŠECHNY BARVY PODZIMU	13
6.2	INTEGROVANÝ BLOK 2.: ZIMA PŘICHÁZÍ	16
6.3	INTEGROVANÝ BLOK 3.: JARO SE PROBOUZÍ.....	20
6.4	INTEGROVANÝ BLOK 4.: JÁ A MOJE RODINA.....	22
6.5	INTEGROVANÝ BLOK 5.: LETEM SVĚTEM	26
6.6	Pravidla pro vytváření třídního (týdenního)vzdělávacího programu (TVP)	30
7.	EVALUACE	31

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Údaje o zařízení	
Název:	Mateřská škola Brno, Vackova70, příspěvková organizace
Adresa:	Vackova 70, 612 00 Brno
E-mail:	ms_vackova@volny.cz
Telefon:	776 606 687
Webové stránky:	www.skolka-vackova.cz
IČ:	643 282 95
RED_IZO:	600 107 817
Odpovědná osoba:	Ing. Magdalena Sladkovská
Zřizovatel:	Město Brno – městská část Královo Pole, práv. forma část obce se sídlem Palackého 59/1365, 612 00 Brno
Typ zařízení:	dvojtřídní mateřská škola s celodenním provozem
Celková kapacita:	37 dětí
Provozní doba:	7:00 – 16:00

Školní vzdělávací program zpracovala ředitelka školy ve spolupráci s kolektivem.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola, Brno, Vackova 70 se nachází ve třetí největší městské části Brna – v Králově Poli, která je jejím zřizovatelem. Jednopatrová zděná vilka navazuje na sousední zástavbu. Výhodou je její umístění – v horní části jednosměrné ulice v zástavbě rodinných domků. I z toho vyplývá charakter školy – malá škola „rodinného typu“, okolí školy působí pohodovým dojmem.

Před budovou je vyhrazené místo na zaparkování.

Dům slouží k účelu mateřské školy podle kroniky od 50. let minulého století, v roce 1961 byla přistavěna k jednopatrové části přístavba přízemní třídy se sociálním zařízením, situovaná do zahrady.

Od svého založení provozuje mateřská škola dvě třídy.

V přízemí se nachází jídelna s rekonstruovanou výdejnou stravou a šatny dětí, u obou tříd se nachází sociální zařízení pro děti.

Zahrada sousedí s okolními zahradami sousedních rodinných domků a byla nedávno přebudována. Je na ní houpačka (dvoumístná), víceúčelová prolézačka se skluzavkou, venkovní sprcha pro děti a nízká lanová prolézačka a kryté pískoviště. K uložení zahradních hraček slouží dřevěný altán.

V celé budově byla provedena výměna oken a dveří. Také proběhla celková rekonstrukce vodoinstalace a odpadů, sanace sklepů a zateplení některých částí budovy a půdy. Následně pak byly provedeny nové omítky na budově. V poslední době byl u vstupních dveří instalován kamerový systém. V létě 2019 byla zrekonstruována střecha školy a byl instalován nový plot do ulice.

Z prostorových důvodů je kapacita školy omezena, avšak to je hlavní výhoda pro děti, které ji navštěvují, protože chodí do méně početných kolektivů. Tato skutečnost umožňuje i integrace dětí se specifickými vzdělávacími potřebami.

Kapacita školy je 37 dětí, které jsou rozděleny do dvou tříd, přičemž ve třídě s názvem **Sluníčka je 20 dětí**. Je umístěna v přízemní přístavbě, která vybíhá do zahrady. Na její střeše je terasa, která je za příznivého počasí dětmi využívána.

Ve třídě s označením **Berušky je 17 dětí**, tato třída se nachází v poschodí budovy, ve starší části domu. O svěřené děti se v současné době starají 4 kvalifikované učitelky (včetně ředitelky), 2 provozní pracovnice, s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami pracuje pod vedením učitelky asistentka pedagoga.

3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Věcné podmínky

- hygienické zařízení a vybavení pro odpočinek odpovídá počtu dětí;
- některé prostory v mateřské škole jsou vybaveny novým nábytkem, stoly a židle jsou v různých velikostech a vyhovují všem dětem;
- vybavení pomůckami, hračkami a doplňky odpovídá počtu dětí a jejich věku;
- většina hraček a pomůcek je umístěna tak, aby si je děti mohly samostatně brát a aby na ně viděly;
- hračky jsou bezpečné, zdravotně nezávadné;
- děti se samy podílí na výzdobě prostředí, v šatnách a na chodbě jsou sítě na dětské práce, aby byly přístupné a mohli je vidět i rodiče;
- na podzim 2019 jsme vyměnily stará čalouněná zcela nevyhovující lehátka, za nová plastová;
- na jaře 2020 jsme nechaly vyměnit koberce v obou třídách a změnila jsme dispoziční uspořádání nábytku v jednotlivých třídách, tak aby bylo možné vytvořit hrací koutky;
- na jaře 2020 jsme provedly úpravy a opravy školní zahrady, natřely jsme zahradní altán, domeček pro děti a zahradu jsme doplnily o ručně vyrobené vyvýšené záhony, v nichž si děti osvojují základy environmentální výchovy.

Záměry: Přizpůsobit prostory tak, aby vznikly hrací koutky s určitým zaměřením. Přizpůsobit veškerý nábytek požadavku otevřenosti, dosažitelnosti a viditelnosti všech hraček a pomůcek. Vytvořit plán nákupu hraček a didaktických pomůcek. Dle finančních možností zajistit vybavení obou tříd novým nábytkem.

3.2 Životaspráva

- Škola má výdejnu stravy;
- Strava je dovážena ze Základní školy, Brno, Košínova 22;
- dětem je poskytována plnohodnotná strava podle příslušných předpisů;
- v průběhu celého dne je zajištěn dostatečný pitný režim, dětem nabízíme čistou vodu nebo čaj;
- mezi jednotlivými pokrmy jsou nastaveny vhodné (maximálně 3 hodinové) intervaly;
- děti se při jídle (přinášení a odnášení nádobí) a pití (nalévání nápojů) mají možnost samy obsluhovat, podporujeme jejich samostatnost při stolování;
- na jídlo mají děti dostatek času, pomalejší mohou jíst déle;

- děti do jídla nenutíme, ale vedeme je k tomu, aby vše ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování;
- v mateřské škole je zajištěn vyhovující režim dne, důležitý zejména pro mladší děti (pravidelnost, dostatek času na realizaci činnosti, úprava času stravování, dostatečný odpočinek);
- děti nejsou nuceny ke spánku, společný klid na lůžku při poslechu pohádky je v omezeném časovém úseku pro všechny děti, dětem s menší potřebou odpočinku jsou nejdéle po 30ti minutách nabízeny jiné klidné činnosti;
- během dne je dětem pravidelně poskytována příležitost k pohybu zařazovanými pohybovými chvilkami;
- ven chodíme denně, téměř za každého počasí, pokud je příznivé počasí, snažíme se trávit venku co nejvíce času, ven jsou přesouvány i dopolední a odpolední činnosti); pouze pokud fouká silný vítr, prší, jsou-li teploty pod -10 stupňů a je-li nepříznivá smogová situace, nahrazujeme pobyt venku činnostmi ve třídě;
- dospělí v mateřské škole se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

Záměry: Ve spolupráci s provozními zaměstnanci nabízet dětem během celého dne ovoce a zeleninu. Vytvořit společný zásobník pohybových her a zdravotních cviků.

3.3 Psychosociální podmínky

- Klademe důraz na adaptaci nově nastupujících dětí, děti mají možnost adaptovat se na docházku do MŠ tak dlouho, jak potřebují;
- máme výhodu věkově smíšených tříd, rodiče mohou rozhodovat o umístění dětí do jednotlivých tříd, například se sourozenci či kamarády.
- každému dítěti je založeno portfolio, při spasování školáků má možnost vlastní prezentace - posilujeme jejich sebevědomí (tímto portfoliem se mohou prezentovat i u zápisu do ZŠ);
- společně s dětmi vytváříme vlastní pravidla třídních komunit;
- chování učitelů ke všem dětem je rovnocenné, žádné dítě není upřednostňováno ani znevýhodňováno před ostatními dětmi;
- děti jsou oslovovány tak, jak je jim příjemné (křestním jménem), učitelé si zjišťují od rodičů, jak dítěti říkají doma;
- po domluvě s učiteli mají děti možnost přinést si do školky oblíbenou hračku pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (např. plyšáček, „usínáček“ na odpočívání)
- škola spolupracuje s rodiči i dalšími institucemi (zřizovatel, okolní MŠ, ZŠ)
- všichni zaměstnanci využívají prvky efektivní komunikace, preferujeme ocenění (u dětí i dospělých) před nicneříkající paušální pochvalou, využíváme konkrétní zpětnou vazbu namísto výtek, kritiky či trestů (více v knize Respektovat a být respektován);
- učitelé vedou děti tak, aby samy nacházely možnosti řešení a na učitele se obracely, až když si neví rady.

Záměry: Na začátku každého školního roku vytvořit v každé třídě společně s dětmi pravidla soužití, která děti samy znázorní (piktogramy). Do konce roku 2021 vypracovat kvalitní diagnostiku.

3.4 Organizace

- denní režim umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí;
- děti přichází do MŠ v čase (7:00-8:30);
- v průběhu dne mají děti dostatek času na spontánní činnosti;
- činnosti dětí organizujeme individuálně, skupinově či hromadně;
- podněcujeme děti k vlastní aktivitě a experimentování, umožňujeme jim pracovat svým tempem;
- do denního programu zařazujeme pravidelně řízené zdravotně preventivní pohybové dovednosti;
- režim dne je uzpůsoben tak, aby byla věnována náležitá pozornost dětem, plnícím povinné předškolní vzdělávání, individuální příprava na školu;
- plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Záměry: Nastavit denní režim tak, aby byl odpolední čas využíván zejména k plnění individuálních úkolů jednotlivých dětí (práce s portfoliem). Založit a pravidelně vést všem dětem portfolio.

3.5 Řízení mateřské školy

- povinnosti, pravomoci a úkoly zaměstnanců MŠ jsou jasně vymezeny v pracovní náplni;
- malý pracovní kolektiv přispívá k semknutosti a těsnější spolupráci;
- ovzduší vzájemné důvěry a podpory motivuje pracovnice k aktivnější práci;
- kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ, aby byly smysluplné a užitečné, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci;
- pedagogický sbor má stanovené pravidelné schůzky (jednou za dva měsíce), sloužící ke společnému plánování a evaluaci vzdělávací práce;
- pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče i další partnery;
- MŠ spolupracuje s okolními MŠ, se ZŠ Slovanské náměstí, s SPC, se Selesiánským střediskem volného času, se ZUŠ Vítězslavy Kaprálové, se zřizovatelem, a pokud se vyskytnou výchovně vzdělávací problémy, tak i s příslušnými odborníky (PPP);
- ředitelka MŠ zprostředkovává úzkou spolupráci mateřské školy se zřizovatelem.

Záměry: Zaměřit se na plánování týdenních vzdělávacích plánů a individualizaci. Zahájit provoz nových webových stránek MŠ a webové aplikace LYFLE, pro bezpečnou a snadnou komunikaci s rodiči.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

- pracovní tým funguje na základě společně dohodnutých pravidel (učitelé se domlouvají na vzdělávacích postupech u jednotlivých dětí, k rodičům i dětem se chovají partnersky);
- ředitelka MŠ podporuje profesionalizaci týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně svojí osoby), ke vzdělávání přistupujeme aktivně;
- na základě výstupů z hospitací a kontrol doporučuje ředitelka MŠ výběr dalšího sebevzdělávání pedagogů a vytváří plán DVPP.

Záměry: Vytvořit plán DVPP pro každého pedagogického pracovníka. Dle možností omladit pedagogický kolektiv. Pedagogové budou k sebereflexi využívat formuláře.

3.7 Spoluúčast rodičů

- rodiče mají možnost vstupovat do tříd;
- organizujeme společné schůzky, setkání a akce (např. seznamovací táborák, drakiáda, Martinská slavnost, vánoční a velikonoční dílničky, vánoční besídka, vynášení zimy, pasování předškoláků, besídka ke Dni matek,...);
- různými způsoby zapojujeme rodiče do společných činností s dětmi (plnění domácích úkolů, příprava akcí, materiální výpomoc, ...);
- využíváme informace získané z dotazníků o spolupráci s rodinou ke zlepšení prostředí a obohacení činností dětí;
- rodiče se mohou podílet na organizaci akcí pro rodiče s dětmi (dílničky, výlety, besedy,...);
- rodičům 2x ročně nabízíme konzultace vzdělávacích potřeb dětí, hovoříme o individuálních potřebách dítěte, domlouváme se na dalších postupech vzdělávání (třídní schůzky);

Záměry: Nabízet rodičům online přednášky s odborníky (psycholog, logoped,...), knížky pro děti i odborné publikace pro rodiče.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

- Máme již několikaleté zkušenosti s integrací dětí se SVP (Aspergerův syndrom, tělesné postižení – dětská mozková obrna, diabetes);
- ve třídách jsou vytvořeny základní materiální podmínky pro vzdělávání dětí se SVP (vizualizace denních činností, obrázkový komunikační systém, pracovní koutek, rehabilitační pomůcky atp.) ;
- personální obsazení umožňuje zajistit průběžnou speciálně pedagogickou péči (logopedický asistent, asistent pedagoga);
- menší kapacita tříd (do 20 dětí) je výhodným předpokladem pro vzdělávání dětí se SVP;
- dle doporučení školského poradenského zařízení, je zajišťována přítomnost asistenta pedagoga ve třídě
- pro zajištění optimální péče o děti se SVP spolupracujeme se zákonnými zástupci dětí, školským poradenským zařízením a dalšími odborníky mimo oblast školství;
- v případě 1-4 dětí-cizinců v povinném předškolním vzdělávání, uzpůsobit didaktické postupy a cíleně děti podporovat v osvojování českého jazyka;
- v případě více jak 4 dětí-cizinců v povinném předškolním vzdělávání, zřídit skupinu, nebo skupiny bezplatné jazykové přípravy v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Záměry: Pořídit pomůcky doporučené školským poradenským zařízením pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- metodou včasné diagnostiky se snažíme odhalit mimořádné schopnosti a nadání dětí (pozorování, anamnéza, rozhovor, analýza výtvarů, kreseb, hry dítěte, jeho portfolia);
- vzdělávání nadaného dítěte probíhá v běžné třídě;

- pro úspěšnou práci s nadaným dítětem dodržujeme pravidla vstřícné a neautoritativní komunikace, pozorného naslouchání;
- dítě má prostor pro vlastní prezentaci, sebevyjádření a seberealizaci.

Záměry: Vytvořit koutek „pro předškoláky“, vybavený knihami, encyklopediemi, didaktickými pomůckami, hlavolamy a dalšími pomůckami pro rozvoj kognitivního nadání u dětí. Postupně doplňovat pomůcky a materiály dle individuálních potřeb dětí s nadáním.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- mateřská škola je částečně vybavena zázemím pro zajištění hygieny dítěte. Prostorové podmínky pro zřízení přebalovacích pultů ve stávajících prostorách nemáme, mohly bychom pouze instalovat sklápěcí pulty;
- šatna je výškově přizpůsobena menším dětem a jsou v ní dostatečně velké úložné prostory na náhradní oblečení dětí;
- jen částečně jsou pomůcky a hračky přizpůsobeny jejich věku (velké stavebnice z vhodných materiálů, menší množství hraček);
- nemáme dostatečné prostorové podmínky pro volný pohyb a hru menších dětí;
- zajišťujeme vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času na stravování, dostatečný odpočinek)
- pobyt venku přizpůsobujeme malým dětem a častěji využíváme pobyt na zahradě;
- ke stravování jsou dětem poskytnuty lžice.

Záměry: V případě potřeby (více 2letých dětí) přijmout chůvu.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Na volná místa jsou přijímány děti na základě přijímacího řízení, které probíhá formou elektronického zápisu podle stanovených kritérií zpracovaných pro tento způsob zápisu Magistrátem města Brno. Za správní řízení je zodpovědná ředitelka MŠ.

Jsou přijímány děti ve věku od 2 do 6 let. Kritéria přijetí jsou zveřejněna a podrobně rozepsána na webových stránkách MMB www.zapisdoms.brno.cz. Seznamy přijatých/nepřijatých dětí jsou zveřejněny na webových stránkách Zápis do MŠ.

Na základě doporučení školských poradenských zařízení, přijímáme i děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Pokud dojde k ukončení docházky některého dítěte v průběhu roku, přijme se na toto místo dítě jiné.

V případě individuálního vzdělávání jsou kritéria a pravidla organizace podrobně popsána ve školním řádu.

Od 1. 9. 2017 je ze zákona povinná předškolní docházka pro děti, které dovrší 5 let. Pro tyto děti je vzdělávání bezplatné. Povinné předškolní vzdělávání probíhá od 8:00 do 12:00 hodin, a v případě nepřítomnosti dítěte je nutná písemná omluvenka.

V mateřské škole jsou dvě heterogenní třídy, jedna s kapacitou 20 dětí, druhá třída s kapacitou 17 dětí. Při zařazování dětí do jednotlivých tříd dle možností zohledňujeme přání rodičů (sourozenci, kamarádi). Pro rodiče předškoláků nabízíme Edukačně stimulační skupinky. S předškoláky se účastníme vyučovacích hodin v první třídě, aby se blíže seznámili s prostředím základní školy. V mateřské škole předškolákům poskytujeme speciální nabídku činností, připravujících je na snadnější vstup do školy např. různé činnosti, které podporují u dětí rozvoj schopnosti potřebné pro čtení, psaní, procvičování vědomého soustředění

se na daný úkol). Třídy jsou vybaveny množstvím pomůcek, didaktických hraček a her, které podporují rozvoj a dosažení klíčových kompetencí dětí ukončujících předškolní vzdělávání. Při plánování a přímé práci s dětmi vycházíme a řídíme se všemi klíčovými kompetencemi předškolních dětí - k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské kompetence. Při postupném vyhodnocování diagnostiky jednotlivých dětí sledujeme očekávané výstupy, které vycházejí ze všech 5 vzdělávacích oblastí přímo v RVP PV.

Při práci s dětmi s narušenou komunikační schopností využíváme nejrůznější logopedické pomůcky, obrázkový materiál, pohádky, pracovní listy a hry podporující komunikaci. Zábavnou a hravou formou dochází k procvičení, upevnění a fixaci hlásek, rozšíření slovní zásoby a kultivaci mluvního projevu.

Denní režim dětí v mateřské škole:

Provoz mateřské školy v obou třídách je od 7:00 - 16:00 hodin. Při vzdělávacích činnostech dětí je zajištěno v maximální možné míře souběžné působení učitelů ve třídě, včetně přítomnosti asistenta pedagoga. Je využíváno zejména k efektivnějšímu průběhu náročnějších režimových aktivit (příprava na pobyt venku, na stolování, na odpočinek. Společného působení pedagogů ve třídě využíváme v maximální možné míře také pro individuální podporu dětí při vzdělávání.

DENNÍ REŽIM

7:00 - 8:30	Otevření MŠ, do 8:30 se děti scházejí ve svých třídách, předškolní děti do 8:00.
8:30 - 9:30	Ve svých třídách si děti volně hrají nebo se zapojují do řízených individuálních nebo skupinových činností založených na prožitkovém učení, každý den bývá tělovýchovná chvilka, v ranním kruhu přivítání dne písničkou, někdy komunitní kruh. Ve třídách je dětem nabízeno ovoce nebo zelenina, které jsou součástí dopolední přesnídávky, dbáme na dodržování pitného režimu. Výchovně vzdělávací část dne.
9:30 - 10:00	Dopolední přesnídávka, kterou mají připravenou děti z obou tříd v jídelně.
10:00 – 12:00	Pobyt venku, pokud je hezké počasí, bývá pobyt delší.
12:10 - 12:30	Čas oběda, děti si nalévají samostatně nápoj, volí si množství polévky, učí se jíst příborem, přináší a odnáší si talíř s druhým jídlem, učí se sebeobsluže při stolování.
12:30 - 12:45	Odcházejí domů děti, které vyzvedávají rodiče po obědě.
12:30 - 14:30	Po jídle si děti mohou čistit zuby. Děti tráví společně půlhodinu na lůžku, poslechnou si pohádku. Děti, které neusnou, se potom mohou věnovat klidným činnostem tak, aby nerušily ostatní spící kamarády.
14:30 - 14:45	Odpolední svačina, která probíhá v jídelně.
14:45 - 16:00	Volná hra, případně řízená, pohybové aktivity – za pěkného počasí na zahradě. V případě nepříznivého počasí jsou děti ve svých třídách a postupně odchází domů.

Záměr: Využit možnosti školního asistenta hrazeného ze šablon pro posílení pedagogického sboru.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vycházíme ze života dětí a z prostředí, ve kterém žijí. Vytváříme dětem takové prostředí, aby se cítily spokojeně, jistě a bezpečně, aby prožívaly v mateřské škole krásné dětství. Máme na paměti, že většinu toho, co dítě v předškolním věku prožije, a co z podnětů okolního světa přijme, zůstává nadlouho zachováno pro jeho pozdější život.

Chceme, aby dítě na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny, a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.

Ve vzdělávání upřednostňujeme smyslové vnímání jako základ veškerého přirozeného poznávání, podporu přirozeného pohybu v přírodě s uvědoměním si důležitosti její ochrany. Maximálně podporujeme rozvoj komunikativních dovedností.

Děti si postupně zvykají na denní rozhovor v kruhu, kde se seznámí s programem a s činnostmi, které je provázejí na určité téma, opakují si pravidla třídy, hodnotí svoji práci a vyprávějí si o běžných „radostech a starostech“. Z nabídky činností, ve kterých jsou zohledňovány podle typu inteligence, si děti samostatně vybírají a rozhodují, kdy a který úkol budou plnit. Všechny aktivity jsou plánovány tak, abychom děti rozvíjeli celostně a ve všech oblastech. Děti pracují svým tempem, učí se požádat kamaráda o radu nebo pomoc, tím se učí spolupracovat. Rozvíjejí se jejich komunikativní dovednosti a také schopnost hodnotit výsledek své činnosti.

5.1 Metody a formy práce

Při výběru pedagogických metod vycházíme z osmi principů mozkově kompatibilního učení (nepřítomnost ohrožení, smysluplný obsah, možnost výběru, přiměřený čas, obohacené prostředí, spolupráce, okamžitá zpětná vazba, dokonalé zvládnutí).

Využíváme zejména:

- prožitkové učení - učení dítěte vycházející z vlastní zkušenosti a prožitku; je to způsob učení, který je pro dítě přirozený a jemu vlastní;
- situační učení - učení, jehož těžištěm je praktické získávání zkušeností, poznatků, dovedností, návyků v kontextu dané situace, přímo v praxi; jedná se o učení dětí skutečným jednáním, ne učení o dané situaci; je založené na vytváření a využívání situací, které jsou pro dítě srozumitelné;
- kooperativní učení - učení založené na vzájemné spolupráci dětí při řešení společných složitějších problémů a situací; učí děti rozdělovat si role a úkoly, plánovat činnosti, spolupracovat, pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí, kontrolovat a hodnotit společnou práci.
- slovní metody - vyprávění, vysvětlování, práce s knihou, rozhovor
- názorné metody - pozorování, předvádění
- praktické metody - napodobování, manipulování, experimentování
- aktivizující metody - diskutování, řešení problémů,...

Ve vzájemných vztazích uplatňujeme respektující a partnerskou komunikaci:

projevovat empatii

popisovat činnosti, situace (vyhýbat se všeobecnému hodnocení šikovný - hodný)

vyjadřovat své pocity (Já - výroky)

vyvarovat se trestů, pochval a odměn, nahradit je „věcnou zpětnou vazbou“

využívat pozitivní komunikaci (nepoužívat zápory)

nechávat dětem pocítit přirozené následky

dát dětem prostor k vlastnímu vyjádření (je slyšet více děti než učitele)
podporovat samostatnost dětí možností výběru a vrácením otázek

Organizace činností vychází ze specifík předškolního věku. Upřednostňujeme zejména **skupinové činnosti**, realizované prostřednictvím vzdělávací nabídky a **individuální činnosti** připravené dětem tzv. „na míru“ a vycházející z pedagogické diagnostiky. **Hromadné činnosti** organizujeme jen v odůvodněných případech, zejména prostřednictvím kruhů – komunitní, diskuzní a reflexní. Někdy si také společně zahrajeme pohybovou hru, zazpíváme písničku, oslavíme narozeniny atp. Dbáme na vyváženost a prolínání řízených a spontánních činností.

Mezi další oblíbené formy aktivit, které naplňují naše vzdělávací záměry, patří návštěvy divadel, výukové akce, výchovné koncerty, akce pro rodiče a děti, slavnosti v MŠ.

Respektujeme prioritu výchovného působení rodiny. Výchovné působení chápeme jako integrační proces rodiče + dítě + pedagog. Připravujeme a nabízíme dětem reálné a konkrétní aktivity, využíváme vzniklých situací k přirozenému rozvoji všech stránek osobnosti dítěte. Respektujeme individuální specifika dětí. Podporujeme zdravý vývoj dítěte založený na citovosti a mravnosti. Děti mají možnost výběru materiálu, činnosti, času. Vzdělávací působení je otevřený systém rozvíjející každé jednotlivé dítě.

5.2 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace a diferenciaci). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů: **jednoduchost, časová nenáročnost, pravidelné rituály známé prostředí a nejbližší okolí, smysluplnost a podnětnost, dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.**

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let maximálně využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii (situační učení, spontánní sociální učení (nápodoba), prožitkové učení a učení hrou).

5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Vzdělávací cíle a záměry Školního vzdělávacího programu jsou pro potřeby dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobovány vzhledem k jejich možnostem a doporučením ŠPZ. Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným jsou poskytována podpůrná opatření podle vyhlášky č.27/2016 Sb., v platném znění. Formy a metody práce jsou zaměřeny na multisenzoriální přístup, hravé i záměrně strukturované činnosti a rozvoj komunikace.

Pro vzdělávání dětí nadaných umožňuje Školní vzdělávací program doplnění nabídky dalších aktivit podle jejich zájmu, schopností a nadání. Rozvoj a podpora těchto dětí je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná, aby neomezila pestrost a širší obvyklé vzdělávací nabídky.

Pro vzdělávání dětí-cizinců umožňuje Školní vzdělávací program upravit didaktické postupy a cíleně děti (1-3 děti) podporovat v osvojování českého jazyka, nebo zřídit skupinu (4 a více dětí), bezplatné jazykové přípravy v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) dítěte se SVP:

Ke kompenzaci mírných obtíží při vzdělávání dětí lze nastavit podpůrná opatření prvního stupně. Zde se využijí informace o dítěti z běžného pozorování, pedagogické diagnostiky a následně zpracovaného Plánu pedagogické podpory. Nastavená pedagogická strategie se ověřuje maximálně po dobu 3 měsíců. Pokud

se v této době nepodaří ovlivnit průběh vzdělávání dítěte, doporučíme zákonnému zástupci dítěte konzultaci ve školském poradenském zařízení, které v doporučení pro MŠ stanoví stupeň podpůrných opatření.

Podpůrná opatření prvního stupně představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována dítěti, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání zapojení v kolektivu. V případě, že učitel identifikuje problémy dítěte při vzdělávání, navrhne poskytování podpůrných opatření prvního stupně a jejich písemný návrh zařadí do portfolia dítěte. Před jeho zpracováním budu probíhat rozhovory s rodiči, ostatními pedagogy, vedením školy. Po zpracování se PLPP zkonzultuje s rodiči. Do 3 měsíců od zpracování proběhne vyhodnocení účinnosti PLPP. Pokud učitel zjistí, že k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte nepostačují, informuje ředitelku školy, která doporučí jeho zákonným zástupcům využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb. V případě neúspěchu ve vzdělávání se obracíme o pomoc a o radu na PPP.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

IVP dítěte se SVP, pokud ho požaduje SPC, sestavuje učitelka ve třídě ve spolupráci ostatními pedagogy na základě doporučení ŠPZ a žádosti zákonných zástupců dítěte. IVP má písemnou podobu, vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Práce na jeho sestavení jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Vyhotoven musí být bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte. Po zpracování se IVP zkonzultuje s rodiči. IVP může být během roku upravován podle potřeb dítěte. ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. Na konci školního učitelka dítěte - vyhodnotí IVP a ředitelka MŠ další postupy zkonzultuje se ŠPZ.

Zajišťujeme také kvalitní péči dětem se špatnou výslovností, tato péče je průběžná v logopedických chvílkách pod dozorem logopedického asistenta a 1 krát ročně logopedická depistáž logopedky SPC Veslařská.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Náš vzdělávací program má za úkol rozvíjet a vzdělávat dítě, přispět k jeho fyzické, psychické a sociální samostatnosti, dát základy pro jeho další život, rozvoj a učení, využívat praktických ukázek životních souvislostí s probuzením aktivního zájmu dětí dívat se kolem sebe, naslouchat, objevovat a ukázat, co dítě samo dokáže.

Vzdělávací obsah je uspořádán do **5 integrovaných bloků**:

Integrované bloky vznikly v souladu s osobnostními a celospolečenskými cíli, které směřují k výchově nezávislého a zodpovědného člověka, který bude umět žít v harmonii sám se sebou, s ostatními lidmi i s přírodou. V podstatě jde o 5 obecných okruhů, které zasahují všechny oblasti vzdělávání včetně kompetencí, kterých by mělo dosáhnout dítě odcházející z MŠ, na základě svých možností. Témata jsou volena podle potřeby a situace v jednotlivých třídách. Jejich obsah, stejně jako v životě, se prolíná, prostupuje, vzájemně se podmiňuje. Samotná realizace témat zůstává otevřená, flexibilní. Je dán prostor pro aktuální a nahodilé situace. Jde především o přirozený proces vzdělávání, kdy se spontánní činnost střídá se záměrným učením. Činnosti mohou být doplňovány, obohacovány o prožitky dětí, nahodilé situace, řešení problémů a vyjadřování vlastního názoru.

6.1 INTEGROVANÝ BLOK 1.: VŠECHNY BARVY PODZIMU

PODTÉMA:

- **Moje školka**
- **Hrajeme si s tvary a barvami**
- **Příroda na podzim**
- **Podzimní aktivity**

CHARAKTERISTIKA INTEGROVANÉHO BLOKU:

Zaměření na seznámení s mateřskou školou a činnosti související s podzimem

- adaptace, seznámení s prostředím třídy
- kamarádi, jejich jména, značky dětí
- zaměstnanci, druhá třída, školní zahrada
- příroda se mění (počasí, ptáci) – les, louka, zahrada – stromy, keře, plody (změny)
- barvy v přírodě a kolem nás (písňe, básně)
- sklizeň ovoce, zeleniny, sběr přírodnin

Akce pro rodiče – třídní schůzky, seznamovací táborák, drakiáda, Martinská slavnost

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

1.1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1.6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problému

2.2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2.3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

2.8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

3.3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

3.4 v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

3.6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

4.3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4.5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4.6 spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

Kompetence činnostní a občanské

5.1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

- 5.4** chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- 5.8** má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- 5.9** spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

DÍLČÍ CÍLE:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí

DÍTĚ A SVĚT

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným

materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- rozhodovat o svých činnostech
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody

- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

DÍTĚ A SVĚT

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

6.2 INTEGROVANÝ BLOK 2.: ZIMA PŘICHÁZÍ

PODTÉMA:

- **Lidské tělo a zdraví**
- **Advent**
- **My tři králové**
- **Příroda v zimě**
- **Masopust je tu!**
- **Z pohádky do pohádky**

CHARAKTERISTIKA INTEGROVANÉHO BLOKU:

Zaměření na poznatky související s lidským tělem:

- kamarád stůně – nachlazení – oblékání
- části lidského těla (sporty)
- svět smyslů (poznání)
- ochrana zdraví (handicapovaní kamarádi)

Zaměření na činnosti související s předvánočním obdobím:

- Mikuláš – lidové zvyky (adventní věnce, svícný)
- už to voní Vánoce (suroviny, perníčky)
- vánoční čas – zvyky, tradice (koledy, výzdoba)

Zaměření na poznatky zaměřené na zimní období:

- co přinesly Vánoce (barvy, počet, velikost, materiály, geometrické tvary)
- charakteristické znaky zimy (básně, písně, pohybové hry)
- zimní sporty (voda, led, sníh)
- zima v lese (stromy, keře, krmení zvěře)

Akce pro rodiče – Vánoční dílničky, vánoční besídka

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

1.1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1.2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

1.4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

1.5 učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů

2.4 při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

2.5 zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

2.7 chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

2.8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

3.1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

3.6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

3.7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence

4.2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

4.4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

4.5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4.6 spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

4.7 při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

Činnostní a občanské kompetence

5.2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

5.5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

5.6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

5.12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

DÍLČÍ CÍLE:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

DÍTĚ A SPOELČNOST

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj společenského i estetického vkusu

DÍTĚ A SVĚT

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- zachovávat správné držení těla
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- chápat slovní vtíp a humor
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- učit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- spolupracovat s ostatními

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

DÍTĚ A SVĚT

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

6.3 INTEGROVANÝ BLOK 3.: JARO SE PROBOUZÍ

PODTÉMA:

- **Jaro je tu**
- **Velikonoce**
- **Rej čarodějnic**

CHARAKTERISTIKA INTEGROVANÉHO BLOKU:

Zaměření na poznatky o období na přelomu zimy a jara:

- jaro – charakteristické znaky (stromy, keře, květiny)
- domácí zvířata a jejich mláďata
- lidé a jejich zahrádky (klíčení semen, počasí)
- Velikonoce, Čarodějnice (tradice, zvyky, skládanky, vystřihovánky)

Akce pro rodiče – velikonoční dílna, vynášení zimy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

1.1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1.5 učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů

2.2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2.6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

3.2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

3.4 v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

Sociální a personální kompetence

4.1 samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

4.4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Činnostní a občanské kompetence

5.1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

5.4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

DÍLČÍ CÍLE:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- **rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností (verbálních a neverbálních)**

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

DÍTĚ A SVĚT

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatických improvizací apod.)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jinými dětmi apod.

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

DÍTĚ A SVĚT

- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

6.4 INTEGROVANÝ BLOK 4.: JÁ A MOJE RODINA

PODTÉMA:

- **Rodina**
- **Den matek**
- **Povolání**

CHARAKTERISTIKA INTEGROVANÉHO BLOKU:

Zaměření na tvorbu vztahu k místu a prostředí, kde dítě žije:

- Den matek (struktura rodiny, besídka)
- dům, ve kterém bydlím (zahrada – květiny, ulice, město, vlast)
- každodenní činnosti (ráno, poledne, večer)
- lidé a řemesla
- profese a zaměstnání (nářadí a stroje)
- policie, hasiči
- bezpečnost, pravidla chování na ulici (dopravní prostředky, značky)

Akce pro rodiče – besídka ke Dni matek

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

1.3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

1.4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

1.7 pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů

2.1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

2.2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2.8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

3.4 v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

3.6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

3.7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence

4.2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

4.3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4.5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4.8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

4.9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence

5.2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

5.3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

5.6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění

5.7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

5.8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

5.9 uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

5.11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

5.12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

DÍLČÍ CÍLE:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- uvědomění si vlastního těla
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, dětské skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

DÍTĚ A SVĚT

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobit jim své chování
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- spolupracovat s ostatními
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí

DÍTĚ A SVĚT

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

6.5 INTEGROVANÝ BLOK 5.: LETEM SVĚTEM

PODTÉMA:

- Vesmír kolem nás
- Naše Země
- Léto přichází
- Den dětí

CHARAKTERISTIKA INTEGROVANÉHO BLOKU:

uvědomění si vlivu lidské činnosti na životní prostředí a důležitost jeho ochrany
máme svátek – Den dětí
letní sporty a aktivity (koupání, slunění, cestování)
vesmír

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

1.2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

1.3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů

2.2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2.6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

3.7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

3.8 ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence

4.8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Činnostní a občanské kompetence

5.2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

5.3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

DÍLČÍ CÍLE:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti, apod.)

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

DÍTĚ A SVĚT

- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- zorganizovat hru

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí

DÍTĚ A SVĚT

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit životní prostředí).

6.6 Pravidla pro vytváření třídního (týdenního)vzdělávacího programu (TVP)

Při vytváření TVP vycházíme z:

- **ŠVP - integrovaných bloků** - učitelé vstupují do integrovaného bloku na základě tématu (potřeby dětí, situace), tam vybírají vhodnou kompetenci(e), dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy - všechny tyto tři složky konkretizuje či upravuje dle potřeb dětí ve třídě - **evaluace předchozího TVP**
- **sebehodnocení učitelů** - další TVP učitel plánuje po zhodnocení vhodně zvolených metod a forem práce, výběru pomůcek, organizace činností,... u předchozího TVP
- **diagnostiky dětí** - hodnocením očekávaných výstupů u jednotlivých dětí učitel zjišťuje, jaké vzdělávací potřeby mají jednotlivě děti i třída jako celek a plánuje další vzdělávací činnost, témata

Tematické vzdělávací plány obsahují:

- **kompetence**
- **dílčí vzdělávací cíle**
- **očekávané výstupy**
- **řízené činnosti** - ve třídě, venku
- **individuální činnosti**
- **částečně řízené činnosti** - učitel v průběhu plnění činností plní funkci pouze jako pozorovatel a zasahuje do nich jen v případě velkých problémů nebo na požádání dětí, ale i ty si postupně zvyknou na to, že mají jít nejdříve za kamarádem a teprve potom za učiteli (učitelé k tomu děti vedou). Během pozorování zjišťujeme - co kdo zvládá, co kdo nezvládá (mluvení /výslovnost, slovní zásoba, komunikativní dovednosti, aktivní a pasivní slovní zásoba,.../, držení tužky, stříhání, spolupráce s ostatními, rozumové schopnosti...), dále pozorujeme, zda se úkol dětem daří, s čím mají problém, zda jsme zvolili vhodné pomůcky, vhodnou motivaci, zda dětem vyhovuje organizační struktura činnosti - všechny tyto poznatky nám pomůžou při sebereflexi a hodnocení tematického plánu.

7. EVALUACE

Vlastní hodnocení školy

JAK: 1 X ročně

KDY: konec školního roku

KDO: pedagogické pracovnice

Evaluace materiálních podmínek ve vztahu k naplňování záměrů ŠVP, vybavení tříd, pomůcky

JAK: záznamy z pedagogických a provozních porad, rozpočet, hodnocení

KDY: průběžně

KDO: zaměstnanci MŠ

Soulad ŠVP a TVP, naplňování záměrů vzdělávacího obsahu, podmínek, metod

JAK: přehledy o dětech, hospitace, konzultace, pedagogické porady, vlastní hodnocení školy

KDY: průběžně podle potřeby

KDO: pedagogické pracovnice

Evaluace integrovaných bloků, témat

JAK: písemně do tabulek

KDY: po ukončení tématu

KDO: pedagogické pracovnice

Evaluace dětí

JAK: dotazník (nové děti), záznamy do diagnostických archů, konzultace s učitelkou, výběr kreseb svědčících o vývoji kresby u dítěte, portfolio prací dítěte

KDY: průběžně podle potřeby (minimálně 2x za školní rok)

KDO: pedagogické pracovnice

Evaluace učitelky

JAK: písemně do záznamu hospitací

KDY: průběžně podle potřeby (minimálně 2x za školní rok)

KDO: ředitelka

Hodnocení není cílem, ale prostředkem ke hledání optimálních cest vzdělávání dětí. Na základě výsledků se rozhodneme, co upravíme, co budeme měnit, na co se zaměříme do budoucna.